מיינע איינדרוקן פון רעדזשיינער תלמוד תורה

(א ברוון)

פון דר. יצחק ווייסטוב

א תלמודישער מאמר דערציילט אונז, אז די ערשטע לוחות זיינען צעבראָכן געוואָרן, אָט די שיינע ווערטער קומען מיר אויף דעם געדאנק, ווען אין איך וויל איבערגעבן דעם רושם וואָס די מוסטערגילטיקע רעדזשיינער תלמוד־תורה טוט אויף מיין דערציערישן געביט: די רעדזשיינער ת"ת געהערט בלי גוזמא צום שענסטן פּאָזיטיווסטן קאפּיטל פון דער קליינער קהלה און דאָך איז זי לכל הפחות בין אהער ניט געהעריק אָפּגעשאצט געוואָרן מצד די פאר־קאָרעספּאָנדענטן פון רעדזשיינע.

אין מערב קאנאדע קאָן מען בלויז פאר־צייכענען דריי ת"ת, וואָס שטייען, לויט מיינונג אויף אן הויך פון דערציערישן געביט, דאָס זיינען: עדמאָנטאָן, קאלגארי און רעדזשיינע. און מערקווירדיק, דאָס גראדע רעדזשיינע וואָס איז ניט אזוי באריומט דורך איר גרויס למדנות אָדער אידן תלמידי חכמים, האָט גראדע אזא שיינע תלמוד תורה און דעם בעסטן העברייאישן קינדער־גאָרטן, אנגעפירט פון א ווירקלאכער מוסטערהאפטער פרעבעליסטן. דאָס אלעס ווערט דאָ געטאָן אן שופר בלאָזן און אָן געפילדער.

אריינקומענדיק אין דער ת"ת און הערענדיק די נאטירלאכע, שיינע, פליסנדיקע העברייאישע שפּראך פון די קינדער שפּירנדיק די פרישע נאציאָנאלע אט־מאָספערע, מוז מען דירעקט באצויבערט ווערן.

איך האָב אָפטמאָל נאָכגעטראכט, אפשר איז דאָס נאר א מעלה, וואָס דער ערר חתנך באשטייט דאָ פון, פשוט'ע אידן וואָס האלטן זיך ניט פאר גרויסע למדנים און האבן איבערגעגעבן די פּעדאגאגישע דערציערישע ארבעט צו די לערער.

דער דערפאָלג שיינט דאָ אויך צו ליגן אין דער עכט מאָדערנער זייט פון'ם ליד מוד וואָס ווערט דורכגעפיל'ט דורך געשולטע לערער, מיט אן אָפענעם פרייען בליק איבער צייט און סביבה.

איר געפינט דאָ ניט דעם מיש־מאש און תוהו־ובוהו פון א לערער מאטעריאל וואָס באשטייט פון געוויינלאכע מלמדים, חזנים, אלטע משכילים און טייטלווייז אינ־שורענס אנשטן, אָדער סתם לא יצלח'ס וואָס טוען די ארבעט צו וועלכער זיי גע־הערן ניט.

נישטאָ אָט דער טיפּ פון די אמאליקע ששר־אידן, וואָס האָבן אפשר אמאָל גע־לערנט אין א חדר אָבער זייענדיק אין קאָ־נאדע האָבן זיי אלעס פארגעסן און זאָגן דאָך א דעה די לערער אין זייער ארבעט, נישטאָ דאָ דער קאמף אהין און אהער, כדי יוצא זיין אלע דעות, וואָס איז זייער גיפטיק פאר דעם פאַרשריט פון אזא ערנסטן אנשטאלט.

כ'מיין דאָ אן אנדערע ת"ת אויך אין דער וועסט, וואָס האָט געלאָזט דאָס פּראָבלעם פון אידיש און העברייאיש אין אן אומגעלומפּערטער מהיכא־תיתי דרך די ת"ת דאָרטן האָט אפילו אויפגענומען א היבש ביסל פון "קריאה מכנית — א שיינער אויסדרוק, אגב פון דעם דאָרטיקן הער פּרינציפּעל . . . ד. ה. אויף פּראָסט מאמע לשון זופן עברי נאָך דעם ארעג־דארסקן נוסח, מסתמא, ווייל א פאר עמי הארצים האָבן דאָס פאַרלאנגט.

די רעדזשיינער קהלה פארמאָגט פיר מאָדערנע לערער, וואָס באקומען א שיי־נעם געהאלט פון קאָמיוניטי בודזשעט און קלאָפּן אין צדקה פּושקעס: זיי טוען זייער ארבעט בשלמות וואָס איז א ברכה פאר די עלטערן און א גליק פאר די קינ־דער.

דער בנין איז א זייער שיינער און דינט אויך אלס צענטער פאר אנדערע קהלה צוועקן. דער פּרינציפּאל, מר. קאביקער, איז א מאָדערנער מענש מיט א ברייטן אידישן וווסן און פּעדאָגאָגישע פעאיקייטן.

מר. אייזנבערג איז א פּעדאגאָג פון ערשטן ראנג. עס איז געגוג בלויז ארייננצוקומען אין זיינע קלאסן און זעען דעם פאַרשריט פון זיינע קינדער, כדי אים צו שעצן.

זיין פרוי, מרס. אייזנבערג, איז די איינציקע ווירקלאך קוואליפיצירטע העב־רייאישע קינדער־גאָרטן לערערין אין וואָרשע, וואו זי האָט געענדיקט דעם ביאָ־לאָסטאָקער העברייאישן קינדער־גאָרטן פאקולטעט "עתיד" מיט גרויס דערפאָלג.

זי איז איבערגעגעבן איר ארבעט בלב ונפש.

בראש פון דעם ווער־החנך שטייט דר. קראָמינסקי, א איד וואָס האָט אמאָל גע־לערנט אין א חדר און האָט ליב אן העב־רייאיש וואָרט. אויך די אנדערע מיטגלי־דער פון ווער־החנוך, כאָטש ניט קיין גרויס תלמידיסטן, זעען אין דעם פּראָספּע־רירן פון דער תלמוד־תורה דעם וויכטיק־סטן טייל פון זייער ארבעט.

דער לעצטער חנוכה אוונט איז דורכ־געפירט געוואָרן אין העברייאיש און איז געווען דאָס שענסטע צייגניש פון דער ארבעט וואָס די ת"ת האָט אויפגעגעבן.

באטרעטנדיק דעם הייליקן באדן פון דער רעדזשיינער תלמוד־תורה מוז מען פאר אלעמען געבן קרעדיט דעם לערער־פּערסאָנאל פאר זייער ארבעט די מיטגלי־דער פון ווער־החנוך און אויך נאָך רעד־זשיינער קהלה, וואָס כאָטש קליין אין צאָל, ווייסט זי ווי אזוי צו ברייננען קר־בנות פאר דעם קיום פון אזא שיינער מאָדערנער תלמוד־תורה.

זייט אונזער גאַסט

האָט פאָרגעגינען פון עטלאכע ראָדיאָ קאָנצערטן אן אנדער היים. מיר וועלן זיין ציפּרידן אריינצושטעלן איינע פון אונזערע באַרימטע וועסטינגהאוז ראָ־דיאָס אין אייער היים פאר א דעמאָנ־סטריישאָן פריי פאר עטלאכע אונטן און אורטיילט איר אליין דעם פארגע־נען וואָס די וועסטינגהאוז קאָן אייך ברייטען.

$111.50

קאָמפּליט

דעם אויבן אילוסטרירטן מאָדעל קאָנט איר באקומען אויף לייכטע טערמינען אויב פאַרלאנגט. א סך אנדערע מאָדע־לען פון וואָס אויסצוקלייבן.

טעלעפאָנירט אונז היינט פאר א פרייער דעמאָנסטריישאָן

National News Ltd.

י. י. בערמאן דזשאָזעף גרינבערג

546 Main St. Phone 87 222

אין אלע אנגעלעגנהייטן פון

פּרינטינג

- און -

אדזווערטייזינג

ווענדעט זיך צו "דאָס אידישע וואָרט"

165 Selkirk Ave. Winnipeg, Man.

אידישע העלדן

פאנענדער ראָמאן פונ'ם אידישן לעבן אין דער צייט פון דער גרויסער מלחמה

פון י. נ.

(פארטזעצונג)

דאָס זיינען געווען די געדאנקען פון פאנענקא יאדווינא אלס די דינסט אין אריינגעקומען מיט דער מעלדונג, דאָס דער סאָלדאט פרעגט אויף איר.

— פיר אים אריין אהער! — האָט די שיינע פאנענקא באפוילן, זיך ניט רירנ־דיק פון אָרט, נאָר בלייבנדיק לינ מיט אירע נאקעטע אָרעמס אונטערן קאָפּ.

די דינערן האָבן איר א ווײַלע אָנגע־קוקט פארוואונדערט.

עס האָט זיך איר ניט געוואָלט גלויבן, אז די שיינע אריסטאָקראטישע פרוי וועט אין דער דאָזיקער פּאָזע אויפנעמען אין איר צימער א מאן פון א נידעריקן שטאנד א סאָלדאט. זי האָט געקאָנט פאנענקא יאדווינא און האָט געוואוסט ווי זי פאר־ריינגט מיט מענער, אָבער מיט א פּראָס־טען סאָלדאט, אליין אונטער פיר אויגן, ליגנדיק . . . הם . . .

— וואָס בדומסטן דאָרטן? — האָט די פאנענקא אומגעדולדיק אויסגערופן,

— האָסטו ניט געהערט וואָס איך האָב דיר געזאָגט? שיק אים אריין אהער! איך האָב פאר אים א באפעל?

די דינערן מאריע איז געווען א יונגע, קלוגע פּאָליאטשקע, וועלכע האָט שוין אליין געהאט א סך ליבעס דערפאָרונגען מיט יונגע פּוערים פון דאָרף, און ווען איר פאנענקא האָט זיך איצט געבייזערט אויף איר, האָט די קלוגע מאריע נאָר א שמייכל געטאָן און איז שנעל ארויסגע־נאנגען.

אין פאָרהויז האָט געוואָרט ניטל אין איר סאָלדאטסקן מונדיר.

זי האָט זיך געוואונדערט, ווען כוואָס־טונאָוו האָט איר דערקלערט מיט אן אומ־צופרידענער מינע, אז פאנענקא יאדווי־נא וויל איר שוין זעען. זי האָט פריער געגלויבט, אז יאדווינא וויל איר צו זיך אין א שאפאָ, און אז כוואָסטונאָוו אליין וועט איר קיינמאָל ניט שיקן צו איר; אָבער איצט האָט זי געזען, אז די שיי־נע אריסטאָקראטישע פרוי מיינט עס ערנסט.

און דאָך וואָלט ניטל אונטער אנדערע אומשטענדן ניט געגאנגען צו דער פאנע־קא, ווען אפילו כוואָסטונאָוו וואָלט איר געשיקט, ווייל ערשטנס האָט זי געהאט גוטע אורזאכן צו האסן דער פאָרדאָרבע־נער אריסטאָקראטקע און־צווייטנס האָט זי מורא געהאט, אז זי וועט איר דערקאָ־נען.

אָבער היינט זיינען די אומשטענדן גע־ווען אנדערע. ניטל איז געווען אין גרויס שרעק, וואָס סעמיאָן איז נאָך אימער ניט געקומען פון ביעליק, וואו זי האָט אים געשיקט. זי האָט מורא געהאט אז כוואָס־טונאָוו וועט מאכן אן אונטערזוכונג; ער וועט נאָכפאָרשן נאָך דעם פאַרשוואונדע־נעם סאָלדאט און ער וועט דערפאָרן די ראָלע וואָס זי, ניטל, האָט געשפּילט. און זי האָט דערפאר זיך איצט געוואָלט צייגן פאר כוואָסטונאָוו'ן זייער געטריי און זי האָט זיך געאיילט צו טאָן זיין ווילן און גייט צו דער פאנענקא, וועלכע רופט איר צו זיך.

איצט איז ניטל געשטאנען אין פאָר־הויז און זי האָט געפילט, אז דאָס הארץ קלאפּט איר צום צושפּרינגען, דען עס איז פאר איר געווען קלאָר, אז די פאנענקא רופט איר ניט צו טאָן פאר איר הויז־ארבעט, זי דאָרף ניט קיין דינער, זי האָט געגוג דינער.

אָבער צו וואָס האָט זי איר גערופן? וואָס האָט זי צו איר צו רעדן?

— די פאנענקא וויל אייך זעען אין איר צימער, — האָט מאריע געזאָגט צו איר, און האָט אונטערגעשמייכלט, — גייט אריין אהער!

זי האָט געעפנט די טיר און האָט גע־לאָזן דעם יונגן סאָלדאט אריינקומען, דאָן האָט זי די טיר ווידער פארמאכט פון דרויסן.

— דו גיי אין דיין צימער, — מאריע, — האָט פאנענקא יאדווינא איר נאָכגע־שריען, — איך וועל דיר רופן, ווען איך וועל דיר דאָרפן!

— איך גיי! — איך גיי! — האָט די דינסט געענטפערט.

אָבער זי איז נישט נגאנגען.

— עס איז מיר אינטערעסאנט צו וויסן וואָס פאר א געשעפט האָט א פאנענקא קאָנוויצקי מיט א פּראָסטן רוסישן סאָל־דאט אליין אין איר צימער? — האָט זי עגבדומט צ וזיך, — אבי מען זאָגט, אז נאָר א דינסט באהאלט זיך מיט איר סאָלדאט אין קיך. אָט האָסטו א גרויסע פאנענקא! פונקט ווי איך. איך וואָלט נאָר וועלן וויסן, וואָס עס וועט זאָגן פאן טישקעווטש, וועלכער שרכנ'ט זיך צו איר, ווען איך וועל אים פארטרויען די געשיכטע. הם . . . וועלן מיר אקאָרשט זעען!

און זי האָט זיך געשטעלט אויף די קני און האָט דורכ'ן שליסל לאָך אריינ־געקוקט אין צימער און'א שפּאָטישער שמייכל האָט זיך באוויזן אויף איר ליפּ־פען.

דער יונגער סאָלדאט מיט דעם בלאָ־סען פרויען געזיכט איז געבליבן שטיין ביי דער טיר און האָט ווי עס שיינט, ניט געוואגט צוצוקומען געענטער.

— קום אהער! — האָט פאנענקא יאדווינא אים שטיל א רוף געטאָן, א וואונק טוענדיק צו אים מיט איר רעכטער האנט, און דער ברייטער ארבל האָט זיך אראָפּגעגליטשט צו איר פּלייצע. ארויס־ווייניק איר שניי־ווייסן און פולן ארעם.

— קום אהער, זעץ זיך דאָ! — ווי איז דיין נאָמען? שמולקע?

די פּאָזע אין וועלכער די שיינע פאנענקא איז איצט געלעגן, האָט גיטלען פּוצלונג אלעס דערקלערט. האָט זי, גי־טעל אליין, דאָך אָנגענומען אזא פּאָזע אין ר' שמשון ר' יודלס הויז, ווען זי האָט געזאָגט געפעלן ווערן כוואָסטונאָוו'ן און אויפרייצן זיינע ליידנשאפטן. איז דאָס מעגלאך, אז די שיינע פאנענקא זוכט איצט אויף צו געפעלן ווערן, איר, דעם פארשטעלטן סאָלדאט?!

יעדע פרוי פארשטייט אויף ליבע; אפ־לו די אומשולדיקסטע מיידל דערקאָנט, ווען זי האָט ווערט געליבט. און דער שיינער בלאסער גיטל איז עס איצט אויף קלאָר געוואָרן, אז די פאנענקא יאדווינא איז פארליבט אין איר, אין דער אומגליק־לאכער מיסליצער כלה, אָדער בעסער גע־זאָגט, זי איז פארליבט אין איר סאָל־דאטסקן מונדיר.

אין אן אנדער צייט וואָלט ניטל פי־לייכט זיך הארצלאך אויסגעלאכט אי־בער דער דאָזיקער קאָמעדיע. א מיידל פארליבט זיך אין א מיידל, אויף וועלכער זי גלויבט, אז זי איז א מאן, וויפל שפּאס לינט אין אזא ליבע?

אָבער גיטלע'ן איז איצט געווען ניט צום שפּאס. דער געדאנק, אז די דאָזיקע פארדאָרבענע אריסטאָקראטקע פילט צו איר א ליידנשאפט ווי צו א מאן, האָט איר געעפקלט, ווייל וואָס קאָן זיין דער רע־זולטאט, ווען די שיינע פּאָליאטשקע וועט אנטדעקן איר טעות? ווי זאָל זי, גיטל, איר געבן צו פארשטיין, אז די ליבע איז אן אוממעגלאכע!

— קום אהער, זעץ זיך דאָ! — האָט די פאנענקא יאדווינא ווידערהאָלט מיט אן אָפענעם און פריינטלאכן שמייכל, אים אנצייגנדיק אויף א קליינעם בייגקל לעבן איר סאָפאָ.

— איר האָט מיר גערופן פאנענקא,— האָט גיטל געפרעגט מיט א ציטערדי־קער שטימע, נאָך אלץ ניט וואגנדיק צו צוקומען געענטער, — איר האָט פאר מיר א באפעל?

— מיין באפעל וועט ניט אנטלויפן פון דיר, — האָט פאנענקא יאדווינא גע־לאכט, — דו זעץ זיך אקאָרשט, שמול־קע, און זאָג מיר, וואָס זעסטו אויס אזוי טרויעריק, וועמען האָסטו איבערגעלאָזן אין דער היים?

— א געליבטן?

— איך האָב ניט קיין געליבטע, — האָט גיטל געענטפערט זיך זעצנדיק ניט וועלנדיק, און די ווערטער האָבן איר גע־וואָרגן אין האלז. זי האָט זיך אָנגע־שטייננגט צו ענדערן איר שטימע. זי האָט מורא געהאט, אז די פּאָליאטשקע וועט איר דערקאָנען.

דער שרעק און די צעטומלקייט האָבן איר שיינעם געזיכט צוגעגעבן נאָך מער חן, אז די פאנענקא יאדווינא האָט ניט געקאָנט אָפּרייסן אירע אויגן פון דעם פארווייננטן יונגן סאָלדאט.

— דו האָסט ניט קיין געליבטן, — שמולקע? זאָג ניט קיין ליגן, שמולקע, עס איז ניטאָ קיין מענש, וועלכער ליבט ניט א מאן צו א פרוי; דו בעסער זיי ניט אזוי הייליק. ליבע איז ניט קיין פאר־ברעכן.

— ניין, פאנענקא, איך זאָג ניט קיין ליגן, — האָט דער פאלשער סאָלדאט געדערט שטיל. — איך האָב ניט קיין כלה און קיין געליבטע. איך האָב ניט קיין גליק ביי פרויען, און איך וויל גאר־ניט זייער ליבע.

אָבער צו וואָס האָט זי איר גערופן? וואָס האָט זי צו איר צו רעדן?

— די פאנענקא וויל אייך זעען אין איר צימער, — האָט מאריע געזאָגט צו איר, און האָט אונטערגעשמייכלט, — גייט אריין אהער!

זי האָט געעפנט די טיר און האָט גע־לאָזן דעם יונגן סאָלדאט אריינקומען, דאָן האָט זי די טיר ווידער פארמאכט פון דרויסן.

— דו גיי אין דיין צימער, — מאריע, — האָט פאנענקא יאדווינא איר נאָכגע־שריען, — איך וועל דיר רופן, ווען איך וועל דיר דאָרפן!

— איך גיי! — איך גיי! — האָט די דינסט געענטפערט.

אָבער זי איז נישט נגאנגען.

— עס איז מיר אינטערעסאנט צו וויסן וואָס פאר א געשעפט האָט א פאנענקא קאָנוויצקי מיט א פּראָסטן רוסישן סאָל־דאט אליין אין איר צימער? — האָט זי עגבדומט צ וזיך, — אבי מען זאָגט, אז נאָר א דינסט באהאלט זיך מיט איר סאָלדאט אין קיך. אָט האָסטו א גרויסע פאנענקא! פונקט ווי איך. איך וואָלט נאָר וועלן וויסן, וואָס עס וועט זאָגן פאן טישקעווטש, וועלכער שרכנ'ט זיך צו איר, ווען איך וועל אים פארטרויען די געשיכטע. הם . . . וועלן מיר אקאָרשט זעען!

און זי האָט זיך געשטעלט אויף די קני און האָט דורכ'ן שליסל לאָך אריינ־געקוקט אין צימער און'א שפּאָטישער שמייכל האָט זיך באוויזן אויף איר ליפּ־פען.

דער יונגער סאָלדאט מיט דעם בלאָ־סען פרויען געזיכט איז געבליבן שטיין ביי דער טיר און האָט ווי עס שיינט, ניט געוואגט צוצוקומען געענטער.

— קום אהער! — האָט פאנענקא יאדווינא אים שטיל א רוף געטאָן, א וואונק טוענדיק צו אים מיט איר רעכטער האנט, און דער ברייטער ארבל האָט זיך אראָפּגעגליטשט צו איר פּלייצע. ארויס־ווייניק איר שניי־ווייסן און פולן ארעם.

— קום אהער, זעץ זיך דאָ! — ווי איז דיין נאָמען? שמולקע?

— איך בין אן ארימע רסאָלדאט פאנענקא, — האָט גיטל גערעדט מיט א צי־טערנדיקער שטימע, — פארוואָגלט פון מיין היים, אָפּגעריסן פון מיין פאמיליע און עס איז ניט קיין יושר צו מאכן שפּאס מיט אן אומגליקלאכן ווי איך. ווי קאָן איך וואגן אויסצודריקן מיין מיינונג וועגן אן אריסטאָקראטישער יונגער דאָ־מע ווי פאנענקא קאָנוויצקי?

— אָבער איך וויל! — דו הערסט? האָט די פאנענקא גערעדט ליידנשאפט־לאך, איך וויל הערן דיין מיינונג, ווי גע־פעל איך דיר? בין איך שיין?

— איך זייט זייער שיין, — האָט גי־טעל געמוזט מודה זיין.

— —

(פארטזעצונג טומט)

היינט אויף דער ראדיאָ

CKY 780

8.15—מוזיק און לעקציע פון דער "יאנג מענס סעקשאָן" פון באָרד אָף טרייד.

8.30—וועפּעקס האלבע שטונדע.

9.00—אימפּיריאל טאָבעקאָ קאָמפּ. פּראָ־גראם, טשיין פון טאָראָנטאָ.

10.00—פּיטשור.

CNRW 780

ווינניפּעג

7.00—טעוואָלי אָרגאן; סטודיע פּראָגראם

CJGX 475.9

יאָרקטאָן

7.15—פאַרמערס פרייריי ראדיאָ שעה.

CJRW 499.7

פּלעמינג

5.40—מוזיק.

6.00—אָנקל פּיטער.

700.—מוזיק.

WTMJ 620

6.00—מילוואוקי. מוזיק. פּראָגראם.

WHK 1390

7.00—קליוולאנד. פאַרשייד. פּראָגראם.

WEAF 660

7.00—ניו יאָרק. שטימע פון פיירסטאָן.

WCCO 810

8.00—מינעאַפּאָליס. אָפּערע "דיי סטראַ־לערס".

WLW 700

8.00—סינסינאַטי. קאָנצערט מוזיק.

WEAF 660

8.30—ניו יאָרק. "מאָמאַרס פאַרטי".

WBBM 770

9.00—שיקאַגאָ. קאָנצערט שטונדע.

N.B.C.—WTMJ

9.00—ראַטשעסטער. סיוויק סימפאָני.

WBAP 800

10.00—פאָרט וואָרט. מוזיק. פּראָגראם.

WLW 700

10.00—סינסינאַטי. אָרקעסטער, טריאָ.

KMOX 1090

10.30—סט. לואיס. אָרקעסטער.

WGN 720

10.30—שיקאַגאָ. אָרקעסטער, נייטהאָוקס דרים שיפּ.

KDKA 980

11.00—פּיטסבורג. אָרקעסטער

WLW 700

11.00—סינסינאַטי. אָרקעסטער, געזאַנג.

WBAP 800

11.30—פאָרט וואָרט. מאָדזשעסטיק טע־אטער.

באמערקונג:—דער קעניג דזשאָרדזש און אנדערע פלאָטן קאָנפערענץ דערעפענונג רעדעס וועלן געבראָדקעסט ווערן פון לאָנדאָן, ענגלאנד, מאָרגן (דינסטאָג), 5 אזייגער פרי דורך דער ס. ען. אר. טשיין נעטוואָרק.

NEW PALACE THEATRE

היינט, מאָרגן און מיטוואָך

"האָרריקיין"

א דורכאויס ריידנדיק בילד

אויך א ריידנדיקע קאָמעדיע — פּאָקס מואוויטאָן נייעס

אין פעלעס טעאטער

היינט ווערט געוויזן די זייער שפּאנע־דע בילד "האָריקיין". דאָס איז א דורכ־אויס ריידנדיק בילד מיט אן אָל סטאר קעסט. די האנדלונג אין דעם דאָזיקן בילד, די סצענאריעס און דאָס שפּילן איז זייער אינטערעסאנט. פארפעלט עס ניט צו זעען, אויסער דעם בילד ווערט אויף געוויזן זייער אן אמוזירנדיקע קאָמעדיע וואָס רופט ארויס שטורעמדיקע געלעכטער. עס ווערט אויך געוויזן פּאָקס מואוויטאָן נייע־עס. זעט דאָס דאָזיקע בילד אין פעלעס טעאטער, איר וועט זיך העכסט אמוזירן.

—(::)—

א לעמבערגער "פּראָקלאַמאַציע" ווען תתן כלה

צום לעמבערגער בית דין איז געקומען א יונגערמאן מיט דעם נאָמען חנוך האזנ־פעלד, א סוחר, וועלכער האָט דערציילט פאָלגנדע געשיכטע.

"איך בין, ווי איר רבנים און דיינים קאָנט זיך איבערצייגן, אן אנשטענדי־קער יונגערמאן, און וואוין ביי סטרי. איך פארדיין שיינע געלטן, און שטאָם פון א בעל הבתי'שער אידישער משפחה.

"מיט א צייט צוריק האָב איך זיך באַ־קאנט מיט דער טאָכטער פון ר' ישראל האלבערטאל אויס סטרי. זי איז מיר גע־פעלן געוואָרן, און איך האָב באשלאָסן 2 אידישע נייעס מיט איר צו חתונה האָבן. זי האָט מיך אויך ליב באקומען, און איז געווען גליק־לאך, דאָס גאָט האָט איר באשערט א חתן אזוי ווי זי האָט דאָס געוואָלט.

"וואָלט דאָס אלעס געווען וואויל און פיין, האלט זיך אָבער ר' ישראל האלבער־טאל פאר א גרויסן מיוחס, און אים בין איך אלס איידים ניט אָנגעשטאנען, ער האָט דארום צום שידוך פאר קיין שום פריין ניט געוואָלט איינשטימען.

"זיין טאָכטער האָט דערפון געהאט גרויס ענמת נפש, זי האָט ניט איינמאָל פאר מיר צוליב דעם געוויינט, און מיר האָבן אָנגעהויבן צו זוכן מיטלען כדי צו צווינגען מיין קומענדיקן שווער, דאָס ער זאָל מסכים זיין צום שידוך.

"נאָך לאנגן ישוב הדעת מיט גוטע פריינט און קרובים מצד דער כלה, האָ־בען מיר צווישן זיך באשלאָסן, אז דאָס מיידל זאָל מיר געבן תקיעת כף פאר ערות אז זי איז מיין כלה. אויף אָזא אופן וועלן מיר שטעלן איר פאר'עקשנ'טן פאָטער פאר א געשעענעם פאקט, און אזוי ווי איז איז א רעליגיעזער איד, וועט ער דאָך ניט צוגעבן אָפּצוגעבן דעם שידוך.

"איך מוז דאָ באמערקן, אז איך האָב פון קיין נדן אפילו ניט גערעדט, הגם ר' ישראל האלבערטאל האָט א שווערן ביי טעל, און וואָלט דער נדן אויך צונוין גע־קומען. אָבער איך האָף אויף דעם אלעמען ניט געקוקט אויף די איצטיקע שווערקיי־טען. דאָך באשליס איך ניט צו מאָנען קיין נדן, ווייל, ווי געזאָגט, מאך איך, גאָט צו דאנקען, גוטע עסקים.

"אזוי איז טאקע געווען; פריילן האל־בערטאל האָט מיר געגעבן תקיעת כף פאר ערות, אז זי איז מיין כלה. ווען איר פאָ־טער האָט זיך ווענן דעם דערוואוסט, האָט ער געמאכט א "יללה", געדראָעט זיין טאָכטער מיט אלערליי קאָנסעקווענצן אויב זי וועט חתונה האָבן פאר מיר".

אין צוזאמענהאנג מיט דער גאנצער געשיכטע האָט מען איצט אין סטרי און אין לעמבערג פארשרייט פאָלגנדע פלוג־צעטלאך, וואָס קלערן אויף דעם ענין און דערקלערן אליין דעם סוף פון דער סענ־סאציאָנעלער געשיכטע:

באקאנטמאכונג

"איך מאך באקאנט, אז פערל טעמע מיידל זאָל מיר געבן תקיעת כף פאר ערות אז זי איז מיין כלה. אויף אָזא אופן וועלן מיר שטעלן איר פאר'עקשנ'טן פאָטער פאר א געשעענעם פאקט, און אזוי ווי איז איז א רעליגיעזער איד, וועט ער דאָך ניט צוגעבן אָפּצוגעבן דעם שידוך.

"איך מוז דאָ באמערקן, אז איך האָב פון קיין נדן אפילו ניט גערעדט, הגם ר' ישראל האלבערטאל האָט א שווערן ביי טעל, און וואָלט דער נדן אויך צונוין גע־קומען. אָבער איך האָף אויף דעם אלעמען ניט געקוקט אויף די איצטיקע שווערקיי־טען. דאָך באשליס איך ניט צו מאָנען קיין נדן, ווייל, ווי געזאָגט, מאך איך, גאָט צו דאנקען, גוטע עסקים.

"אזוי איז טאקע געווען; פריילן האל־בערטאל האָט מיר געגעבן תקיעת כף פאר ערות, אז זי איז מיין כלה. ווען איר פאָ־טער האָט זיך ווענן דעם דערוואוסט, האָט ער געמאכט א "יללה", געדראָעט זיין טאָכטער מיט אלערליי קאָנסעקווענצן אויב זי וועט חתונה האָבן פאר מיר".

אין צוזאמענהאנג מיט דער גאנצער געשיכטע האָט מען איצט אין סטרי און אין לעמבערג פארשרייט פאָלגנדע פלוג־צעטלאך, וואָס קלערן אויף דעם ענין און דערקלערן אליין דעם סוף פון דער סענ־סאציאָנעלער געשיכטע:

באקאנטמאכונג

"איך מאך באקאנט, אז פערל טעמע

קלאסיפייד סעקשען Classified Section

באַצייכנונג פריינען פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג.

איין מאל, 5 ס. פער "אינייס ריי"		פאר 3 מאנאטן,	$2.15
פאר א וואָך, 20 ס.	"	פאר 6 מאנאטן,	$4.00
פאר א מאנאט, 75 ס.	"	פאר 1 יאר,	$7.50

:: פערזענלאכעס ::

PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106

200 פאַרטרעדיש עוי. איבער לייסאָאוס מעאטער נייסטע בעסטע פּאָסט טראָט און וואָלץ סטעפּס קלאסן און סטריקטלי פּריוואַטע לעקציעס. זומער קורס פון לעקציעס $5.00

:: צו פאַרקויפן ::

FOR SALE

צו פאַרקויפן א דזשענעראל סטאָר אין א קאָנטרי. געמישטער סעטלמענט. גוטער פאַרמער דיסטריקט. גאַראַנטירט צו מאַכן א שיינעם לעבן. פּיקסטשורס $750. סטאָק $9.000. קאָן קויפן וויפל סטאָק מען וויל. גוטע אָדרעס וואָרום איך פאַרקויף. זיך ווענדן צו דאָס איר. וואָרט באַקס 6945.

געשעפט געלעגנהייטן

Business Opportunities

א גוטע געלעגנהייט. קאָנדעקשאָנערי סטאָר צו פאַרקויפן. קליינער סטאָק. פּיקסטשורס צו פאַרריינטן. איז מון פאַר לאָזן די שטאָט. אויך א גראָסערי סטאָר צו פאַרקויפן. טעלעפאָן 204 25.

:: צו פאַרריינטן ::

FOR RENT

צו סובלעטן א דריי רום סוויט, ניי דעקאָ־רירט. 33 רענפריו אפּטרטמענטס.. טעלע־פאָן 55 701.

א שיינע 9 רום הויז צו פאַרענטן אין 285 רעדוואוד עווענוי. וועט זיך אפּלייזיקן דעם ערשטן מאַרט. זיך ווענדן אין 285 רעדוואוד עווענוי.

פּוירניש רום און פּראָנט בעדרום, פאַר א קאָפּל אָדער סינגל. קיינע קינדער. עד־נאָר קאָרט, סוויט 5, טעלעפאָנירן 54646.

צו פאַרענטן א גרויסע רום, פּאַסנד פאַר צוויי מעדלאַך. טעלעפאָן 55 910.

צו פאַרענטן א שיינע רום מיט טעלעפאָן, פאַר איינעם אָדער פאַר צוויי באַיס אָדער מיידלאַך. זיך ווענדן 294 טשאַרלס סטר.

צו סובלעטן א 4 רום סוויט, ערשטער פלאָר, עלעקטריק אויוון. פּריוואַטע באַל־קאָני. אין קעפּאַמאָס אַפּטס. 640 סעלקירק עווע. זיך ווענדן צו 592½ סעלקירק עוו.

ארבעטער פאַרלאַנגט

HELP WANTED

פאַרלאַנגט א באַי פאַר קאָנטרי דזשענע־ראַל סטאָר, סינגל. זאָל האָבן דערפאַרונג און קאָנען רייזן ענגליש. ווענדן צו M. MILOFF

Rossburn :: Man.

א יונגע פרוי, 6 חדשים פון דער אלטער היים, זוכט א שטעלע אלס קעכן, אין א רעסטאָראַן אָדער אין א פּריוואַטער הויז. זיך ווענדן צו 51 טשאַרלס סטריט.

:: שטעלע פאַרלאַנגט ::

SITUATION WANTED

צוויי אימיגראַנטן מיידלאַך פאַרלאַנגען באַלדיקע פּעקטאָרי אָדער הויז ארבעט. אייער חיפּה ווערט געבעטן. זיי ווערן פון אונז געשטיצט. זיך ווענדן צום סעקרעטאַר פון אידישן אימיגראַנטן חיפּה פאַראיין.

676A MAIN STREET

אָדער טעלעפאָנירט 28 527

אין אלע אנגעלעגנהייטן

פון

פּרינטינג

- און -

אדזווערטייזינג

ווענדעט זיך צו "דאָס אידישע וואָרט"

165 Selkirk Ave. Winnipeg, Man.

העניע בעקער ע"ה

מיט געבויגענע קעפּ שטייען מיר ביי איר פריצייטיקן קבר און מיר טייזן מיט דעם גרויסן צער פון איר מאן און קינדער און דער גאנצער משפחה. מיר ווינשן זיי אלעמען געטרייסט צו ווערן און טער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. י. מערקל

531 פּלאָרא עווענוי

העניע בעקער ע"ה

בעקער און די פאר'תומ'טע קינדער אונזער טיפ־סטער מיטגעפיל אויף דעם פארלוסט פון זייער פרוי און מוטער. זייט געטרייסט אין אייער גרויסן אומגליק און זאָל די צייט היילן אייערע פארוואונדעטע הערצער.

פאַרוואַלטונג,

דאָס אידישע וואָרט